

Ομιλία Χρήστου Παπουτσή στο Συνέδριο "Ενέργεια και Ανάπτυξη" (25/10/07)

Οι εξελίξεις στη διεθνή και την εσωτερική αγορά ενέργειας ήταν το θέμα της ομιλίας του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ και πρώην Επιτρόπου Χρήστου Παπουτσή στο συνέδριο "Ενέργεια και Ανάπτυξη 07". Ειδικότερα ο κ. Παπουτσή ανέφερε:

«Διανύουμε μια περίοδο που συνεχώς ενισχύεται η παγκοσμιοποίηση, η επικράτηση γεωπολιτικών ισορροπιών, η γεωοικονομική λογική. Ραγδαίες αλλαγές, τεχνολογικές, οικονομικές, πολιτιστικές ανατρέπουν δεδομένα, αλλάζουν σχέσεις παραγωγής, μεταμορφώνουν καθημερινά συνειδήσεις και αντιλήψεις, δημιουργούν νέες εστίες πλούτου, αλλά και φτώχειας. Οι αλλαγές αυτές διαμορφώνουν τεράστια συσσώρευση πλούτου, πολιτικής εξουσίας, τεχνολογικής ικανότητας και γνώσης. Νέες ισορροπίες, νέους πόλους εξουσίας και δύναμης.

Παράλληλα παρατηρούμε ότι η παγκόσμια κοινότητα αδυνατεί - ή δεν θέλει - να αντιμετωπίσει ορθολογικά και «δίκαια» τις σημερινές προκλήσεις. Με μεγαλύτερη ίσως πρόκληση σήμερα, την κλιματική αλλαγή που απειλεί να αλλάξει ριζικά ισορροπίες χιλιάδων χρόνων, να στερήσει την ανθρωπότητα από σημαντικούς πόρους, να οδηγήσει στην απερίμωση τεράστιες παραγωγικές εκτάσεις. Μέσα στο κλίμα ρευστότητας και αστάθειας η ενέργεια αποτελεί, χωρίς αμφιβολία, τη βάση της παγκόσμιας οικονομίας, της παγκόσμιας ανάπτυξης και της κοινωνικής ευημερίας. Όμως, η διαχείριση της συνιστά ένα από τα κυριότερα στοιχεία πρόσθετης ανασφάλειας, ανακατατάξεων, συγκρούσεων.

Τα τελευταία χρόνια, πραγματοποιείται σε διεθνές επίπεδο, μια σημαντική ανακατανομή και αναδιοργάνωση των ενεργειακών πόρων, με μακροπρόθεσμες στρατηγικές, οικονομικές αλλά και κοινωνικές συνέπειες.

Κι οι μεγάλοι ενεργειακοί πρωταγωνιστές, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Ευρωπαϊκή Ένωση, επιχειρούν να διασφαλίσουν το μεγαλύτερο μερίδιο πολιτικής και οικονομικής επιρροής και ισχύος στους ενεργειακούς σχεδιασμούς, για την ανάπτυξη των δικτύων, τη διαχείριση των αγωγών μεταφοράς, αλλά και τη λειτουργία των αγορών.

Η Ρωσία είναι αναμφισβήτητα ένας ισχυρός εταίρος της Ένωσης. Η εταιρική ενεργειακή σχέση Ε.Ε.- Ρωσίας είναι ζωτικής σημασίας για όλους. Μια σχέση, η οποία θα πρέπει να βασίζεται στην αναγνώριση της αλληλεξάρτησης, της εγγύησης των επενδύσεων και της αμοιβαιότητας, όσον αφορά στην πρόσβαση στις αγορές και τις υποδομές. Δεν πρέπει όμως η Ρωσία να είναι ο αποκλειστικός προμηθευτής της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, έχει ιδιαίτερη σημασία η ενθάρρυνση της κατασκευής αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου από την Κασπία και τη Μέση Ανατολή. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η δημιουργία σταθμών αποθήκευσης υδροποιημένου φυσικού αερίου.

Η Ελλάδα βρίσκεται φυσικά κι αυτή αντιμέτωπη με τεράστιες οικονομικές, κοινωνικές, γεωπολιτικές προκλήσεις. Οι ανισότητες στον πλούτο αλλά και στις ευκαιρίες, διευρύνονται. Ο διεθνής ανταγωνισμός είναι και θα είναι όλο και πιο οξύς στην ευρύτερη περιοχή μας, με άμεσες επιπτώσεις στον λαό μας.

Συγκριτικά πλεονεκτήματα χάνονται για την Χώρα με τις ανακατατάξεις στην Ν.Α. Ευρώπη αλλά και γενικότερα π.χ. με την άνοδο της Κίνας και της Ινδίας. Οι συνεχείς εντάσεις στη Μέση Ανατολή, με πλέον πρόσφατη την εκρηκτική κατάσταση που διαμορφώνεται στα σύνορα της γειτονικής μας Τουρκίας με το βόρειο Ιράκ, αλλά και τα μεταναστευτικά κύματα, απαιτούν νέες πολιτικές διαχείρισης.

Η σημασία του αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, ως τμήμα ενός πολυεθνικού διηπειρωτικού δικτύου μεταφοράς πετρελαίου, η διασύνδεση για το φυσικό αέριο Τουρκίας - Ελλάδας - Ιταλίας, ο αγωγός Σάουθ Στριμ και η δυνατότητα να διέρχεται ένα τμήμα του από την Ελλάδα, είναι μερικά από τα έργα που θα επιτρέψουν την προοδευτική διασύνδεση των ενεργειακών αγορών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Κασπίας και της Μαύρης Θάλασσας με την εσωτερική αγορά ενέργειας της Ε.Ε. και θα προσδώσουν ιδιαίτερο ρόλο στην Χώρα μας.

Θα ήθελα να σταθώ στο ιδιαίτερα ευαίσθητο πολιτικά θέμα των διασυνδέσεων με την Τουρκία.

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα παραμένει βεβαίως εξαιρετικής σημασίας η εταιρική σχέση με την Τουρκία. Όμως, με την προϋπόθεση ότι η Τουρκία θα σέβεται και δεν θα αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών - μελών της Ένωσης. Ιδιαίτερα της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όπως επίσης, με την προϋπόθεση ότι η Τουρκία θα πρέπει να σέβεται το κοινοτικό κεκτημένο, τμήμα του οποίου αποτελεί η διεθνής σύμβαση για

το δίκαιο της θάλασσας, με βάση την οποία ορίζεται η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη. Και η οποία προσδιορίζει, με τη σειρά της, το πεδίο των ερευνών της ανόρυξης των ενεργειακών κοιτασμάτων για κάθε κράτος που σέβεται τη διεθνή έννομη τάξη. Μέσα ακριβώς σ' αυτό το πλαίσιο, εμείς στο ΠΑΣΟΚ διαμορφώνουμε τη πολιτική μας και τις στρατηγικές μας επιλογές για τον τομέα της ενέργειας.

Η ασφάλεια και διαφοροποίηση των πηγών τροφοδοσίας της χώρας σε ενέργεια, η ορθολογική εκμετάλλευση του εγχώριου ενεργειακού δυναμικού, ο σεβασμός προς το περιβάλλον, η συμβολή στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ουσιαστική συμμετοχή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, η προώθηση καθαρών τεχνολογιών για την παραγωγή ενέργειας από συμβατικά καύσιμα, η ενίσχυση των ενεργειακών διασυνδέσεων, η εξυγίανση της λειτουργίας της αγοράς ενέργειας προς όφελος των καταναλωτών, η εξωστρέφεια της ασκούμενης ενεργειακής πολιτικής ιδιαίτερα προς τις αγορές της Ε.Ε. και τις διαμορφούμενες αγορές της Ν.Α. Ευρώπης, του Εύξεινου Πόντου, της Κασπίας και της Μεσογείου διαμορφώνουν το κεντρικό πλαίσιο της ενεργειακής μας πολιτικής και τον μακρόχρονο ενεργειακό σχεδιασμό που έχει ανάγκη η χώρα.

Η απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της Ε.Ε. διαμορφώνει ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας της ελληνικής αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ιδιαίτερα μετά την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ε.Ε. καθώς την ενσωματώνει στη μεγάλη αγορά της Ε.Ε. Στις νέες συνθήκες τα θέματα της ασφάλειας και της ποιότητας της τροφοδοσίας καθώς και των τιμολογίων της ελληνικής αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας θα εξαρτώνται διαρκώς από τις εξελίξεις στις όμορες αγορές οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψη, στους εθνικούς σχεδιασμούς.

Το μίγμα των χρησιμοποιούμενων καυσίμων σε συνδυασμό με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και την ανάγκη συμβολής στην αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών θα παίζει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση κερδοσκοπικών πιέσεων στη διαμόρφωση των τιμολογίων. Η εγκατάσταση νέων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με την ορθολογική ανάπτυξη και διαχείριση των ενεργειακών διασυνδέσεων και τη συμμετοχή ελληνικών εταιρειών παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας σε μονάδες παραγωγής σε γειτονικές χώρες, ιδιαίτερα της Ν.Α. Ευρώπης, θα αποτελέσει τους βασικούς κατευθυντήριους άξονες πολιτικής στην Ηλεκτρική Ενέργεια.

Ιδιαίτερα σημαντικά αναδεικνύονται τα θέματα της Ρύθμισης της Αγοράς και της διαχείρισης των δικτύων μεταφοράς, πεδία όπου σήμερα εμφανίζονται στρεβλώσεις. Τόσο στη διαμόρφωση του μίγματος των χρησιμοποιούμενων καυσίμων όσο και στο καθεστώς επιδοτήσεων. Στρεβλώσεις οι οποίες οδηγούν σε επιβάρυνση των καταναλωτών και των φορολογούμενων. Και θα χρειασθεί ειδική και συστηματική πρόνοια για την άρση των δυσμενών επιπτώσεων που διαμορφώνει εις βάρος τους η ασκούμενη πολιτική.

Θέλω, επίσης, να τονίσω για μια ακόμη φορά ότι για την Ευρωπαϊκή ένωση το γράμμα και το πνεύμα του κοινοτικού κεκτημένου, απελευθέρωση της αγοράς δεν σημαίνει υποχρεωτική ιδιωτικοποίηση των πάντων.

Ιδιαίτερα μάλιστα για τον εξαιρετικής σημασίας για κάθε κράτος τομέα της ενέργειας, η απελευθέρωση της αγοράς βασίζεται σε δύο ισχυρούς και αλληλουποστηριζόμενους πυλώνες. Τον σεβασμό των κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι δημόσιες επιχειρήσεις στον τομέα της ενέργειας έχουν τον δικό τους ρόλο, ένα ρόλο στρατηγικής σημασίας για την οικονομία. Και υπάρχει η υποχρέωση της πολιτείας από την μια πλευρά να υποστηρίζει τον εκσυγχρονισμό και την ενδυνάμωση των δημόσιων επιχειρήσεων έτσι ώστε να αξιοποιούν την θέση τους στην αγορά μέσα σε ένα αυστηρό και υγιές ανταγωνιστικό περιβάλλον. Από την άλλη, η πολιτεία πρέπει να προσφέρει ένα σταθερό και ασφαλές πλαίσιο για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα σε όλες τις μορφές επιχειρηματικής συνεργασίας. Αλλά με την προϋπόθεση και την εγγύηση ότι αναλαμβάνουν πλήρως τις ευθύνες απέναντι στην κοινωνία για την προσφορά υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος.

Ασάφειες, σκόπιμη σύγχυση και μεθοδευμένες παρερμηνείες γύρω από το άνοιγμα της αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού, γύρω από τον χαρακτήρα των δημοσίων επιχειρήσεων του τομέα της ενέργειας, υπηρετούν άλλους στόχους και άλλες επιδιώξεις. Όχι, όμως το δημόσιο συμφέρον και την ισόρροπη ανάπτυξη σε μια δίκαιη κοινωνία. Στον τομέα του πετρελαίου η κεντρική πρόσκληση είναι η εξυγίανση της λειτουργίας της ελληνικής αγοράς πετρελαίου από το έλλειμμα ανταγωνισμού που εμφανίζεται έντονα.

Είναι η αντιμετώπιση των εναρμονισμένων πρακτικών που εμφανίζονται σε ολόκληρο το κύκλωμα του πετρελαίου με την αποτελεσματική ενεργοποίηση και εξυγίανση των αρμόδιων ανεξάρτητων αρχών και υπηρεσιών.

Είναι η διαχείριση των εθνικών αποθεμάτων ασφαλείας ως εγγύηση επάρκειας και απρόσκοπτης τροφοδοσίας καυσίμων.

Είναι η απόκτηση αποθηκευτικών χώρων ώστε να δίνεται η δυνατότητα εισαγωγής προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές και πρόσβαση τους σε πιστοποιημένους αποθηκευτικούς χώρους καυσίμων του Δημοσίου και των εταιριών διύλισης-εμπορίας.

Είναι η κατασκευή αγωγών για τη μείωση του κόστους μεταφοράς. Είναι οι Επενδύσεις εκσυγχρονισμού των Διυλιστηρίων για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων. Είναι η αποφασιστική υλοποίηση μιας πλήρους δέσμης μέτρων για τη ριζική αντιμετώπιση της νοθείας και λαθρεμπορίας καυσίμων σε κάθε περιφέρεια της χώρας.

Με αυτές τις σκέψεις για την ελληνική αγορά ενέργειας και τις δυνατότητες που απαιτούνται στην ευρύτερη αγορά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης θέλω να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση και να ευχηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου σας».